

Kwetsbare burgers in het vrije spel der maatschappelijke krachten

Een onderzoek naar het effect en bereik van groene buurtinitiatieven

Lisa Wilderink

3934799

Masterthesis

Arbeid, zorg en participatie

Faculteit sociale wetenschappen

1 juli 2016

Begeleider: dr. R.J.T. van Rijsselt

Tweede lezer: dr. I.E. Kloosterman

Aantal woorden: 10.366

Universiteit Utrecht

Voorwoord

Voor u ligt mijn thesis ter afronding van het masterprogramma Arbeid, zorg en participatie (Universiteit Utrecht). Deze masterthesis in de vorm van een wetenschappelijk artikel heb ik met veel plezier geschreven. In dit voorwoord wil ik van de gelegenheid gebruik maken een aantal mensen te bedanken. Allereerst dank ik mijn begeleider van de universiteit, dr. R.J.T. van Rijsselt. René, bedankt voor je waardevolle feedback en vertrouwen. Daarnaast wil ik mijn begeleider van het Verwey-Jonker Instituut bedanken, dr. M. van der Klein. Marian, hartelijk dank voor de leerzame momenten tijdens mijn stageperiode en het meedenken vooral in de beginfase van mijn onderzoek. Ten derde wil ik de respondenten bedanken voor hun bereidheid tot deelname aan dit onderzoek en waardevolle mening. Ten vierde dank ik mijn studiegenoten Birgit, Janine, Lianne en Lisa die altijd bereid waren te mee te denken op momenten dat het nodig was. Tot slot veel dank aan mijn familie en vrienden voor hun morele steun in deze periode.

Lisa Wilderink
Utrecht, 1 juli 2016

Samenvatting

In de participatiesamenleving is het van belang dat buurtbewoners contact met elkaar hebben en elkaar steun verlenen, om te voorkomen dat burgers alsnog gemakkelijk (lokale) overheid om hulp vragen. Groene buurtinitiatieven blijken een effectief middel te zijn om buurtbewoners te laten samenkomen. Het doel van deze studie is om te onderzoeken wie er deelnemen aan een groen buurtinitiatief en in hoeverre deelname van invloed is op de perceptie van de sociale samenhang in de buurt. Data voor dit onderzoek zijn verzameld met behulp van vragenlijsten onder 401 buurtbewoners van vier buurten in Nederlandse steden en interviews onder zes buurtbewoners die niet deelnemen. De resultaten laten zien dat deelnemers met name vitale hoogopgeleide buurtbewoners op middelbare leeftijd zijn met enkel een Nederlandse culturele achtergrond. Deelname kan worden verklaard door leeftijd, opleidingsniveau, culturele achtergrond van de respondent en ook door de mate van kwetsbaarheid. Hoe de buurtbewoner de sociale samenhang in de buurt ervaart kan verklaard worden door deelname. Deelnemers leren eerder mensen kennen in de buurt, durven eerder mensen om hulp te vragen, staan meer voor mensen klaar en voelen zich veiliger in de buurt dan buurtbewoners die niet deelnemen. Voor de initiatiefnemers in de praktijk betekent dit dat het belangrijk is om kwetsbaardere buurtbewoners te betrekken om te zorgen dat zij niet tussen wal (de overheid) en schip (de buurt) vallen.

Trefwoorden: buurtinitiatieven; groen; participatiesamenleving; sociale samenhang, kwetsbare burgers

Inleiding

Van Nederlanders wordt verwacht dat zij bij hun burens aankloppen wanneer ze een lichte zorgvraag hebben. Niet meer bij de overheid, zoals in de passieve verzorgingsstaat (Rijksoverheid, 2013). Dat is wat koning Willem-Alexander ons duidelijk maakte in zijn troonrede van 2013. In de participatiesamenleving lossen burgers hun problemen op met eigen kracht of vragen zij mensen in hun omgeving om hulp (Rijksoverheid, 2013). Maar wat gebeurt er wanneer de kwetsbare burger door een depressie of beperking niet kán aankloppen bij zijn of haar burens? Niet elke burger heeft de capaciteiten en mogelijkheden om eigen problemen op te lossen of daarbij hulp te vragen aan de omgeving. Mensen met een beperking, slechte gezondheid of depressie zijn vaak niet in staat volledig te participeren op maatschappelijk vlak (Putters, 2014).

Het Verwey-Jonker instituut evalueert voor de periode 2015-2018 het programma Groen Verbindt, waarin groene buurtinitiatieven door het Oranje Fonds worden ondersteund¹. Een groen buurtinitiatief als een moestuin of een beleeftuin blijkt een effectief middel te zijn om mensen met uiteenlopende achtergronden te laten samenkomen en daarmee de sociale samenhang in de buurt te bevorderen (Luttik, Aalbers, Donders & Langers, 2014). Meer sociale samenhang in de buurt kan positief bijdragen aan de mogelijkheden van kwetsbare burgers om hulp te vragen aan de omgeving. Op deze manier komen er minder hulpvragen terecht bij de (lokale) overheid.

Buurtinitiatieven moeten in de participatiesamenleving ondersteuning bieden aan kwetsbare burgers (Putters, 2014). Dit is voor gemeentes van belang omdat zij binnen de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning geld krijgen van de nationale overheid waarover zij zelf besluiten kunnen nemen (Rijksoverheid, 2015). Het geld dat een gemeente niet besteed aan zorg voor kwetsbare burgers, kan aan andere zaken worden besteed. Het ondersteunen van kwetsbare burgers in de buurt sluit daarnaast ook aan bij de behoeften van de burgers. Grote maatschappelijke trends als globalisering, informatisering en individualisering hebben invloed op de huidige netwerkmaatschappij (Huygen, 2011). In de netwerkmaatschappij speelt het sociale netwerk van de burger een belangrijke rol. Door deze maatschappelijke veranderingen willen burgers vaker zelf en met behulp van hun netwerk problemen oplossen.

De vraag óf kwetsbare buurtbewoners voor wie het initiatief mogelijk het meeste oplevert betrokken zijn bij het initiatief wordt in de bestaande literatuur niet gesteld. Kwetsbare burgers worden mogelijk niet bereikt doordat zij geen proactieve houding (kunnen) aannemen

¹ www.oranjefonds.nl/groen-verbindt

en er vaak sprake is van ‘kliekjesvorming’ bij buurtinitiatieven (Luttik et al., 2014). De initiatieven hebben daardoor vaak een hoog ‘ons-kent-ons’ gehalte. Een gevolg hiervan is dat het initiatief voor buitenstaanders minder toegankelijk is. Een probleem kan ontstaan wanneer buurtbewoners die de meeste baat hebben bij een groen buurtinitiatief (mensen met een beperking, slechte gezondheid, sociaal isolement etc.), niet betrokken zijn bij het initiatief. De overheid verwacht namelijk dat zij minder steun en zorg hoeven te bieden aan kwetsbare burgers omdat zij die nu ontvangen van buurtbewoners.

Het Verwey-Jonker instituut evalueert het programma Groen Verbindt aan de hand van onderzoek onder initiatiefnemers en deelnemers van de initiatieven. In dit onderzoek zullen ook buurtbewoners die niet deelnemen aan het initiatief onderzocht worden. Op deze manier kunnen deelnemers vergeleken worden met buurtbewoners die niet deelnemen aan de initiatieven. Als uit dit onderzoek blijkt dat kwetsbare buurtbewoners niet betrokken zijn bij het initiatief, liggen daar nog vele onbenutte kansen. Nu zoeken deze kwetsbare burgers mogelijk helemaal geen ondersteuning of kloppen zij alsnog aan bij de (lokale) overheid. Dit dient vermeden te worden in de participatiesamenleving.

De probleemstelling is geschetst in deze inleiding. Daarnaast zullen in deze masterthesis bestaande theorieën worden besproken omtrent buurtinitiatieven en kwetsbare burgers. Het theoretisch kader mond uit in een onderzoeksvraag met bijbehorende empirische deelvragen. Vervolgens bestaat deze masterthesis uit een beschrijving van de gehanteerde onderzoeksmethode, de beschreven resultaten en de conclusie/discussie. De gehanteerde vragenlijst en topiclijst zijn toegevoegd als bijlage.

Theoretisch kader

Buurtinitiatieven en actief burgerschap

In deze paragraaf wordt literatuur over buurtinitiatieven beschreven dat relevant is voor dit onderzoek. Ook worden ontwikkelingen in de maatschappij beschreven waaruit blijkt dat groene buurtinitiatieven nodig zijn.

De afgelopen jaren staan buurtinitiatieven opgezet door de burger sterk in de belangstelling. Van Nederlanders wordt actief burgerschap verwacht in de participatiesamenleving (Oude Vrielink & Verhoeven, 2011; Denters, Tonkens, Verhoeven & Bakker, 2013). Sinds de kabinetten Balkenende is ‘de bal bij de burger gelegd’ (Tonkens, 2008). Volgens Tonkens houdt dit in dat burgers en de banden die zij hebben met andere burgers de nieuwe aangrijpingspunten zijn voor het oplossen van problemen op verschillende terreinen,

zoals informele zorg. De ideeën rondom de participatiesamenleving waarin iedere burger moet meedoen, komen overeen met de ideeën over actief burgerschap. Actief burgerschap houdt in dat de overheid van de burger vraagt (en ook verwacht) dat hij zich verantwoordelijk gedraagt voor zichzelf en zijn omgeving in plaats van een veeleisende klant te zijn bij de overheid (Denters et al., 2013).

Volgens het *civic voluntarism model* van Verba, Schlozman en Brady (1995) is er voor sociale participatie meer nodig dan alleen middelen en vaardigheden. Ook moeten burgers gemobiliseerd worden om actief deel te nemen. Volgens deze theorie moeten burgers expliciet worden uitgenodigd door buurtbewoners om de kans op deelname aan een initiatief te vergroten (Clark, 2000). Deze theorie is relevant voor dit onderzoek omdat het kan verklaren waarom kwetsbare burgers wellicht minder vaak betrokken zijn bij buurtinitiatieven. Kwetsbare burgers bezitten niet alleen minder middelen en vaardigheden, mogelijk worden zij ook minder gemobiliseerd. Uitnodigen tot deelname gebeurt wellicht eerder in buurten waar de sociale samenhang groot is.

Groene buurtinitiatieven en sociale samenhang

In deze paragraaf wordt de bestaande literatuur over sociale samenhang besproken en gekoppeld aan groene buurtinitiatieven. Literatuur over sociale samenhang is bruikbaar om inzicht te krijgen in factoren die van invloed zijn op de samenhang in de buurt.

Groene buurtinitiatieven laten mensen met verschillende achtergronden samenkomen en samenwerken (Luttik et al, 2014). Daardoor zijn groene buurtinitiatieven in staat de sociale samenhang in de buurt te versterken. Sociale samenhang is een begrip met vele aspecten, dat door veel wetenschappers verschillend is gedefinieerd. Deze algemene theorieën over sociale samenhang kunnen worden toegepast op specifiek samenhang in de buurt en zijn om die reden relevant voor dit onderzoek.

Bolt en Torrance (2005) stellen dat sociale samenhang bestaat uit drie componenten. Zij omschrijven de eerste component als de *gedragscomponent*, waarbij het gaat om sociale participatie. Sociale samenhang in de buurt komt volgens deze theorie tot stand doordat mensen bij een groen buurtinitiatief met elkaar omgaan en meedoen aan het maatschappelijke leven. Deze gedragscomponent is onmisbaar voor sociale samenhang (Bolt & Torrance, 2005). De tweede component is de *normen en waarden component*, waarbij het gaat om gedeelde normen en waarden. Hierbij gaat het om de mate waarin burgers gelijke opvattingen hebben. Sociale controle speelt een rol om de groepsopvattingen te behouden, wat betrokkenheid van de burgers vraagt die onderdeel zijn van de groep. Deze betrokkenheid kan zich uiten in deelname aan een

groen buurtinitiatief. Buurtbewoners moeten zich betrokken genoeg voelen bij de buurt om in te grijpen als de bestaande normen en waarden onder druk komen te staan (Bolt & Torrance, 2005). Tot slot is er de *belevingscomponent*, waarbij het gaat om identificatie. De mate waarin mensen zich identificeren met de buurt is het derde aspect. Het gaat om het gevoel van verbondenheid met anderen en het gevoel deel uit te maken van het collectief. Zeker wanneer een groen buurtinitiatief samen opgezet wordt door buurtbewoners, maar ook wanneer zij enkel deelnemen, hebben zij het gevoel deel uit te maken van een collectief. Dit vergroot volgens deze theorie de betrokkenheid bij en solidariteit met de buurt (Bolt & Torrance, 2005).

Schuyt (1997) onderscheidt vier dimensies van sociale samenhang, die in grote lijnen overeenkomen met de definitie van Bolt en Torrance (2005). Sociale samenhang gaat volgens Schuyt (1997) over de mate waarin buurtbewoners met elkaar contact hebben, samen dingen ondernemen, elkaar steun geven en de mate waarin bewoners zich betrokken voelen bij de buurt (Schuyt, 1997). Volgens Schuyt (2006) wordt er in de wetenschap en de samenleving meestal uitgegaan van een tekort wanneer wordt gesproken over sociale samenhang. Om die reden ontwikkelde Schuyt een theorie over belemmeringen van sociale samenhang, waarin drie kernproblemen van binding in de moderne samenleving centraal staan (Schuyt, 2006). Het eerste probleem houdt verband met de aanname dat sociale samenhang groot is bij gedeelde normen en waarden en de afwezigheid van conflicten. Het bestaan van tweederangs burgers, probleemgroepen in de samenleving, zorgt ervoor dat de binding in de samenleving geringer is (Schuyt, 2006). Uitsluiting van bepaalde groepen vormt een bedreiging van de binding in het systeem, zo ook in een buurt. Het tweede probleem kan in verband worden gebracht met de definitie van sociale samenhang over 'ergens bij horen'. Kerken, vakverenigingen, beroepsorganisaties en politieke partijen hebben het niet makkelijk in de moderne maatschappij. De binding met de achterban wordt namelijk losser (Schuyt, 2006). Tot slot gaat het derde probleem van binding in de huidige samenleving over identificatie en een deel van het geheel zijn. Schuyt (2006) noemt hierbij de afgenomen solidariteit in het verzekeringsstelsel als voorbeeld. Steeds vaker gaat het binnen verzekeringen om individuele maatstaven en niet over groepssolidariteit. Men beoordeelt tegenwoordig een sociaal systeem op het nut dat het oplevert voor het individu (Schuyt, 2006). Omdat deze drie kernproblemen van binding steeds zichtbaarder worden in onze samenleving, is het belangrijk sociale samenhang in de buurt te bevorderen met behulp van groene buurtinitiatieven.

Tot slot wordt in de bestaande literatuur over sociale samenhang vaak een onderscheid gemaakt tussen micro en macro, tussen individu en systeem. Putnam (2000) hanteert een macroperspectief en stelt dat sociaal kapitaal een eigenschap is van het collectief. Dit kapitaal

kan vergroot worden door meer vertrouwen in andere personen, gedeelde normen en waarden en een groter netwerk. Volgens Putnam (2000) gaat het beter met een samenleving wanneer er een groot gedeeld sociaal kapitaal is. Een groot sociaal kapitaal komt overeen met veel sociale samenhang in een buurt. Sociale samenhang wordt ook in andere literatuur vaak gedefinieerd op het niveau van een sociaal systeem, en is daardoor een systeemkenmerk (Dautzenberg, Kolner & Soomeren, 2008). Dautzenberg, Kolner en Soomeren (2008) stellen dat sociale samenhang in de buurt niet gemeten kan worden aan een enkel individu. Om toch sociale samenhang te onderzoeken kunnen metingen gedaan worden bij individuele mensen. De mate waarin iemand contact heeft met een buurtbewoner kan bijvoorbeeld op individueel niveau gemeten worden. Sociale samenhang is dan een optelsom van de perceptie van verschillende buurtbewoners (Dautzenberg, Kolner & Soomeren, 2008)

Voorgaande theorieën geven aanleiding te veronderstellen dat sociale samenhang in een buurt beïnvloed kan worden door een groen buurtinitiatief. Literatuur van Bolt en Torrance (2005), maar ook van Schuyt (2006) geeft inzicht in de veranderlijkheid van sociale samenhang. Dit kan verklaren waarom deelnemers aan een initiatief mogelijk de sociale samenhang in de buurt anders ervaren dan niet-deelnemers. De theorie van Dautzenberg, Kolner en Soomeren (2008) legitimeert het meten van sociale samenhang door middel van individuele metingen in dit onderzoek.

Groene buurtinitiatieven en kwetsbare burgers

In deze paragraaf wordt besproken wie kwetsbaar zijn in de participatiesamenleving en waarom het nodig is dat juist zij bereikt worden door groene buurtinitiatieven.

Groene buurtinitiatieven leveren mogelijk veel op voor kwetsbare groepen. Zoals in voorgaande paragrafen beschreven, kunnen buurtinitiatieven bijdragen aan meer sociale samenhang in de buurt (Luttik et al, 2014). Wanneer kwetsbare burgers zich betrokken voelen bij de buurt en beter maatschappelijk kunnen participeren doen zij eerder een beroep op de buurt wanneer zij hulpbehoevend zijn (Oude Vrielink & Verhoeven, 2011). Maar wie zijn er eigenlijk kwetsbaar?

Wanneer in de literatuur gesproken wordt over kwetsbare burgers, gaat het vooral om burgers die door hun leeftijd, beperking of andere factoren een grotere kans hebben op sociale uitsluiting (Jehoel-Gijsbers, Smits, Boelhouwer & Bierings, 2009). Sociale uitsluiting is een zogenaamd *umbrella* concept; een concept dat in literatuur niet duidelijk gedefinieerd is en waar veel termen onder vallen (Oyen, 1997). Sociale uitsluiting wordt vaak opgevat als een synoniem van armoede, maar volgens Jehoel-Gijsberts et al. (2009) zijn dat duidelijk niet dezelfde dingen.

Door verschillen tussen armoede en sociale uitsluiting te beschrijven, wordt het begrip sociale uitsluiting duidelijk.

Ten eerste gaat het bij armoede om verdeling van inkomen en materiële goederen, terwijl het bij sociale uitsluiting gaat om sociaal-culturele factoren als maatschappelijke betrokkenheid, integratie en sociale participatie (Jehoel-Gijsberts et al., 2009). Dit eerste verschil wordt vaak als het belangrijkste verschil omschreven. Ten tweede gaat armoede over één dimensie, namelijk het tekort aan financiële middelen, terwijl het bij sociale uitsluiting kan gaan over verschillende dimensies. Niet alleen gebrek aan geld kan een rol spelen maar ook een gebrek aan werk, onderwijs en burgerschap (Jehoel-Gijsberts et al., 2009). Tot slot is het ontstaan van armoede anders dan het ontstaan van sociale uitsluiting. Individuele kenmerken als opleiding, werk of leeftijd kunnen bepalen of iemand arm is. Sociale uitsluiting kan ook ontstaan door een tekort aan hulpbronnen uit de omgeving. Dit kan de buurt zijn waarin iemand woont of het netwerk waarin iemand zich bevindt (Jehoel-Gijsberts et al., 2009).

Kwetsbare burgers zijn kortgezegd volgens de bestaande literatuur burgers die niet volledig kunnen participeren op sociaal vlak en daarnaast een tekort hebben aan hulpbronnen uit de omgeving. Risicofactoren hiervoor zijn leeftijd, geslacht, sociale afkomst, herkomst (ethniciteit), gezinssamenstelling, zelfredzaamheid, gezondheid, opleiding, arbeidsmarktpositie, inkomen en tot slot fysieke en sociale omgeving (Jehoel-Gijsberts et al., 2009).

In deze paragraaf over kwetsbare burgers kan terug worden gekoppeld naar de theorie van Schuyt (2006) over de drie kernproblemen van binding in de moderne samenleving. Het eerste kernprobleem gaat over de problematiek rondom uitsluiting en hoe dit belemmerend kan zijn voor binding in de buurt. Volgens Schuyt ervaren kwetsbare groepen hier duidelijk de negatieve gevolgen van. Kwetsbare groepen, die niet volledig op eigen kracht overeind kunnen blijven, zullen naar de capaciteiten van de samenleving worden gewezen bij een terugtrekkende overheid (Schuyt, 2006). Kwetsbare burgers worden 'overgelaten aan het vrije spel van maatschappelijke krachten' (Schuyt, 2006, p. 63). Volgens Schuyt zal hierbij niet een tweedeling ontstaan tussen burgers die zich wel alleen kunnen redden en burgers die dat niet kunnen, maar een sociale vierdeling. Bovenaan deze ladder staan de internationaal georiënteerde geslaagde burgers. Deze burgers zullen niet meer zoveel belangstelling hebben voor de samenleving (Schuyt, 2006). Daaronder de economisch welvarende burgers die door deelname aan de economie de nationale en internationale samenleving draaiende houden. De groep flexibel werkende burgers participeren wel op sociaal en politiek vlak, maar krijgen vanwege hun omstandigheden en mogelijkheden geen vaste binding met de sociale systemen. Schuyt (2006) geeft hierbij jongeren zonder vaste woon- en werkplek als voorbeeld. Tot slot

staan onderaan de ladder de groep modern uitgesloten burgers. Deze burgers vallen buiten de normale kaders die binding geven als werk, scholing en groepslidmaatschappen (Schuyt, 2006).

Uit de omschreven literatuur blijkt dat kwetsbare burgers veel baat hebben bij een buurtinitiatief. Kwetsbare groepen als ouderen of mensen met een beperking vallen volgens de theorie van Schuyt (2006) buiten traditionele kaders die het sociale leven bepalen. Om die reden wordt verwacht dat kwetsbare burgers minder in aanraking komen met een groen buurtinitiatief. Het is interessant om te onderzoeken of kwetsbare burgers wel bereikt worden door nieuwe kaders. Nieuwe kaders als groene buurtinitiatieven bieden mogelijkheden voor deelname aan het sociaal-maatschappelijk leven.

Onderzoeksvraag en empirische deelvragen

Op basis van de bestaande literatuur en zowel de maatschappelijke als wetenschappelijke relevantie is de volgende onderzoeksvraag opgesteld:

‘In hoeverre verklaren demografische kenmerken en kwetsbaarheid van buurtbewoners (eventuele) deelname aan een groen buurtinitiatief en in hoeverre verschillen deelnemers van niet-deelnemers in hun perceptie van de sociale samenhang in de buurt?’

Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden zijn er deelvragen opgesteld. De eerste deelvraag luidt als volgt: *‘In hoeverre verklaren sociaal demografische kenmerken van de buurtbewoner als geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, arbeidssituatie en culturele achtergrond (eventuele) deelname aan een groen buurtinitiatief?’*. Op basis van de algemene literatuur over buurtinitiatieven en literatuur van Luttik en collega’s (2014) over klikjesvorming bij dergelijke initiatieven is de verwachting dat deelnemers aan een groen buurtinitiatief op demografische kenmerken significant verschillen van niet-deelnemers. Hypothese 1 is dat demografische kenmerken verklaren of een respondent wel of niet deelneemt aan een groen buurtinitiatief.

De tweede deelvraag luidt als volgt: *‘In hoeverre verklaart kwetsbaarheid van de buurtbewoner (eventuele) deelname aan een groen buurtinitiatief?’*. Op basis van de literatuur is de verwachting dat deelnemers aan een groen buurtinitiatief significant minder kwetsbaar zijn dan niet-deelnemers. Hypothese 2 is dat kwetsbaarheid verklaart of een respondent wel of niet deelneemt aan een groen buurtinitiatief.

De derde deelvraag is een validatievraag voor de eerste twee deelvragen en luidt: *‘Wat zijn volgens buurtbewoners die niet deelnemen aan het groene buurtinitiatief redenen waarom zij niet deelnemen?’*. Vanuit de literatuur wordt verondersteld dat buurtbewoners niet deelnemen omdat zij de mogelijkheden niet bezitten om te participeren. Wellicht spelen andere overwegingen een rol bij deze buurtbewoners die niet op voorhand bekend zijn. Ook is het met

informatie over deze achterliggende motieven mogelijk aanbevelingen te doen over wat er moet gebeuren om deze buurtbewoners wel te laten deelnemen.

De vierde deelvraag luidt als volgt: *'In hoeverre verklaart deelname een groen buurtinitiatief de verandering in perceptie van de sociale samenhang in de buurt?'*. Op basis van de literatuur is de verwachting dat deelnemers aan een groen buurtinitiatief significant meer sociale samenhang in de buurt percipiëren dan niet-deelnemers. Hypothese 3 is dat deelname aan een groen buurtinitiatief de perceptie van sociale samenhang in de buurt verklaart.

Data en methode

In deze methodesectie zal informatie over de data en gehanteerde methoden worden weergegeven. Allereerst zal het proces van dataverzameling worden beschreven. Vervolgens worden de geoperationaliseerde meetinstrumenten van dit onderzoek beschreven. In de paragraaf over de beschrijvende statistiek worden statistische gegevens van de gehanteerde variabelen weergegeven en informatie over de respondenten. Tot slot bevat deze methodesectie een paragraaf over de analysemethoden.

Dataverzameling

Om de onderzoeksvraag *'In hoeverre verklaren demografische kenmerken en kwetsbaarheid van buurtbewoners (eventuele) deelname aan een groen buurtinitiatief en in hoeverre verschillen deelnemers van niet-deelnemers in hun perceptie van de sociale samenhang in de buurt?'* te beantwoorden en de opgestelde empirische deelvragen te beantwoorden is er van een overwegend kwantitatieve methode gebruik gemaakt. Door het afnemen van vragenlijsten onder buurtbewoners is onderzocht welke buurtbewoners in aanraking komen met een groen buurtinitiatief. Ook is in deze vragenlijst de perceptie van de sociale samenhang van de buurtbewoners gemeten. Met behulp van kwantitatieve analyse is het bereik en effect van groene buurtinitiatieven onderzocht. Als aanvulling op het kwantitatieve onderzoek zijn zes korte interviews afgenomen onder buurtbewoners die niet betrokken zijn bij het initiatief. Met behulp van diepte-interviews is getracht te achterhalen waarom buurtbewoners niet deelnemen aan een buurtinitiatief. Vanuit de literatuur wordt verwacht dat zij niet deelnemen omdat zij kwetsbaar zijn. Dit kan worden gevalideerd door middel van de diepte-interviews.

Data over perceptie van de sociale samenhang in de buurt volgens deelnemers is bekend in het onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut, evenals enkele achtergrondkenmerken van deze deelnemers. Om deelnemers met niet-deelnemers te kunnen vergelijken is in dit onderzoek

data verzameld onder buurtbewoners die niet participeren in het initiatief. De vragenlijst die deelnemers eerder op verzoek van het Verwey-Jonker Instituut hebben ingevuld is ook (gedeeltelijk) afgenomen onder niet-deelnemers.

In het onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut zijn 103 groene buurtinitiatieven onderzocht. Van deze 103 initiatieven zijn vier initiatieven geselecteerd voor dit onderzoek. Selectie is gebeurd op basis van relevantie en uit praktische overwegingen. Bij deze selectie is rekening gehouden met het feit dat de gekozen initiatieven al actief moeten zijn geweest, zodat respondenten ook relevante dingen konden zeggen over het initiatief en de buurt. Praktische overwegingen zijn gemaakt op basis van de afstand tot het initiatief en de bereikbaarheid van het initiatief om mee te werken aan dit onderzoek. De papieren vragenlijsten zijn afgegeven aan buurtbewoners in de direct aangrenzende straten van het initiatief en door de onderzoeker de volgende dag opgehaald.

Operationalisering

Perceptie sociale samenhang in de buurt. De gepercipieerde vooruitgang van sociale samenhang in de buurt is gemeten aan de hand van vier stellingen, overgenomen uit de bestaande vragenlijst opgesteld door het Verwey-Jonker Instituut. Deze stellingen komen deels overeen met de kenmerken van sociale samenhang volgens Schuyt (1997) en Bolt en Torrance (2005). Zij noemen contact hebben met elkaar, samen dingen ondernemen, steun verlenen aan elkaar en betrokkenheid bij de buurt als kenmerken van sociale samenhang. De eerste stelling gaat over contact met buurtgenoten en luidt: *'Ik heb het afgelopen jaar nieuwe mensen leren kennen in de buurt'*. De tweede stelling gaat over steun verlenen aan buurtgenoten en luidt: *'Sinds het afgelopen jaar durf ik meer mensen om hulp te vragen'*. De derde stelling gaat over het klaar staan voor buurtgenoten en luidt: *'Sinds het afgelopen jaar sta ik eerder voor andere mensen klaar'*. Tot slot gaat de laatste stelling over het gevoel van veiligheid in de buurt. Dit is gemeten aan de hand van de stelling: *'Ik voel me het afgelopen jaar veiliger op straat'*. Deze stellingen zijn gemeten op een schaal met vier antwoordmogelijkheden. De antwoordmogelijkheden zijn 'helemaal waar'(1), 'een beetje waar'(2), 'niet waar'(3) en 'weet niet'(4). De antwoordcategorie 'weet niet'(4) is gehercodeerd als missing en niet meegenomen in de analyses. De variabele is voor de leesbaarheid van de resultaten omgepold. Een hoge score op de schaal betekent na ompolen dat de respondent een hoge perceptie van de sociale samenhang in de buurt heeft.

Van de vier stellingen die de perceptie van sociale samenhang in de buurt meten is met behulp van factoranalyse een schaalscore gemaakt. De schaal is voldoende betrouwbaar. Cronbach's alpha = .753.

Tabel 1

Gemiddelden en standaardafwijkingen van individuele items behorende bij de schaal 'perceptie sociale samenhang in de buurt'

	Gem	SD
Schaal 'perceptie sociale samenhang in de buurt'	1.85	.752
Ik heb het afgelopen jaar nieuwe mensen leren kennen in de buurt	2.28	.745
Sinds het afgelopen jaar durf ik meer mensen om hulp te vragen	1.66	.752
Sinds het afgelopen jaar sta ik eerder voor mensen klaar	1.83	.745
Ik voel me het afgelopen jaar veiliger op straat	1.61	.767

Kwetsbaarheid. Onder kwetsbare buurtbewoners worden in dit onderzoek mensen verstaan die een grote kans hebben op sociale uitsluiting. Dit is gemeten met behulp van de vraag: *'Het kan zijn dat u door omstandigheden zoals ziekte of arbeidsongeschiktheid niet helemaal mee kan doen aan het maatschappelijk leven. Kunt u aangeven of en hoe de volgende zaken u beperken om mee te doen met de maatschappij?'*. Kwetsbaarheid is gemeten wat betreft algemene lichamelijke gezondheid, lichamelijke beperkingen, geestelijke gezondheid, taal/cultuur, financiën en tot slot gevoel er niet bij te horen. Kwetsbaarheid wat betreft deze zaken is gemeten op een schaal met vier antwoordmogelijkheden. De antwoordmogelijkheden zijn 'geen belemmering'(1), 'lichte belemmering'(2), 'matige belemmering'(3) en 'ernstige belemmering'(4).

Kwetsbaarheid van de respondent bestaat uit zes scores. Van deze scores is met behulp van factoranalyse een schaalscore gemaakt. Een hoge score op de schaal betekent een grote mate van kwetsbaarheid van de respondent. De schaal is voldoende betrouwbaar. Cronbach's alpha = .767.

Tabel 2

Gemiddelden en standaardafwijkingen van individuele items behorende bij de schaal 'kwetsbaarheid'

	Gem	SD
Schaal 'kwetsbaarheid'	1.25	.616
Algemene lichamelijke gezondheid	1.36	.743
Lichamelijk beperkingen (moeite met bewegen)	1.34	.724
Geestelijke gezondheid	1.18	.594
Taal/cultuur	1.11	.439
Financiën (laag inkomen)	1.31	.691
Gevoel 'er niet bij te horen'	1.17	.502

Sociaal-demografische kenmerken. In de vragenlijst is gevraagd naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, arbeidssituatie en culturele achtergrond. Geslacht is gemeten op nominaal niveau, gecodeerd als man(1) en vrouw(2). Leeftijd is gemeten op interval niveau, met een reikwijdte van 18 tot 74 jaar. Opleidingsniveau is gemeten op ordinaal niveau, met als laagste waarde geen opleiding(1) en als hoogste waarde universiteit(9). Arbeidssituatie is gemeten op nominaal niveau met de waarden werkende met betaald werk(1), werkloos(2), vrijwilliger(3), arbeidsongeschikt(4), scholier/student(5), huisvrouw/huisman(6), gepensioneerd/met de VUT(8) en tot slot anders namelijk (9). De variabele arbeidssituatie is gehercodeerd naar werkend (1) en niet werkend (2). Culturele achtergrond is gemeten op nominaal niveau en heeft de (gehercodeerde) waarden enkel met een Nederlandse achtergrond(1) en met een andere culturele achtergrond(2).

Deelname aan het initiatief. Een buurtbewoner is deelnemer aan het initiatief wanneer hij/zij een bezoeker is van het groene buurtinitiatief, vrijwilliger is binnen het groene buurtinitiatief en/of huurder is van een individueel tuintje bij het groene buurtinitiatief.

Beschrijvende statistiek

Voor het kwantitatieve deel van dit onderzoek bestaat de steekproef uit N=401 respondenten. Hiervan zijn 290 respondenten deelnemer aan een groen buurtinitiatief en 111 respondenten niet-deelnemer aan een groen buurtinitiatief. Deelnemers zijn benaderd per mail, waarna zij de vragenlijst online konden invullen. De mailadressen van deelnemers zijn aangeleverd door initiatiefnemers van 46 initiatieven van de in totaal 103 initiatieven die door het Oranje Fonds gesteund worden. De niet-deelnemers zijn afkomstig uit vier verschillende buurten waarin een groen initiatief gevestigd is: Brecamp Zwolle (N=31), Schepenbuurt Utrecht (N=54),

Vogelbuurt Amsterdam (N=30) en de Waard Leiden (N=30). Zij vulden de vragenlijst op papier in. Van het totaal aantal respondenten zijn 168 man (41,9%) en 228 vrouw (56,9%). Van vijf respondenten is het geslacht onbekend. De gemiddelde leeftijd is 50 jaar.

Voor het kwalitatieve deel van dit onderzoek zijn 6 buurtbewoners die niet deelnemen aan een groen buurtinitiatief geïnterviewd. Deze zijn willekeurig geselecteerd uit de 28 respondenten die in de vragenlijst aangaven mee te willen werken aan een interview. Van de zes respondenten die geïnterviewd zijn wonen er twee in de Schepenbuurt in Utrecht, twee in de Vogelbuurt in Amsterdam, één in de buurt Breecamp in Zwolle en eveneens één in de Waard in Leiden.

Analysemethoden

De data-analyses om deelvraag één, twee en vier te beantwoorden zijn uitgevoerd met behulp van SPSS versie 22.0. Allereerst is er door te kijken naar de correlaties gekeken naar samenhang tussen de variabelen.

Om de eerste deelvraag (*In hoeverre verklaren sociaal demografische kenmerken van de buurtbewoner als geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, arbeidssituatie en culturele achtergrond (eventuele) deelname aan een groen buurtinitiatief?*) te beantwoorden is een logistische regressie uitgevoerd. Met behulp van de logistische regressie is getoetst of demografische kenmerken kunnen voorspellen of de respondent wel of geen deelnemer is aan een groen buurtinitiatief.

De tweede deelvraag (*In hoeverre verklaart kwetsbaarheid van de buurtbewoner (eventuele) deelname aan een groen buurtinitiatief?*) is eveneens beantwoord door het uitvoeren van een logistische regressie. Getoetst is of kwetsbaarheid een voorspeller is van deelname aan een groen buurtinitiatief.

De derde deelvraag (*Wat zijn volgens buurtbewoners die niet deelnemen aan het groene buurtinitiatief redenen waarom zij niet deelnemen?*) is getracht te beantwoorden met behulp van verdiepende interviews. Voorafgaand aan de interviews is een topiclijst opgesteld. Deze topiclijst is evenals de gehanteerde vragenlijst bijgevoegd als bijlage.

Om deelvraag vier te beantwoorden (*In hoeverre verklaart deelname een groen buurtinitiatief de verandering in perceptie van de sociale samenhang in de buurt?*) is een regressieanalyse uitgevoerd. Met behulp van deze toets is gemeten of sociale samenhang in de buurt verklaard kan worden door deelname aan een groen buurtinitiatief. Om enkel de invloed

van deelname te meten is in het model gecontroleerd voor geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, culturele achtergrond en arbeidssituatie.

Betrouwbaarheid en validiteit

In dit onderzoek is van vijf verschillende vragen over beperkingen van de respondent één schaalscore gemaakt. Deze schaalscore geeft de kwetsbaarheid van de respondent aan. Een score boven de nul geeft aan dat de respondent kwetsbaarder is dan gemiddeld, een score lager dan nul betekent dat de respondent minder kwetsbaar is dan gemiddeld. Met behulp van een betrouwbaarheidsanalyse is onderzocht in hoeverre de schaal betrouwbaar is. De schaal is voldoende betrouwbaar. Cronbach's alpha = .767. Ook is de variabele 'perceptie sociale samenhang van de buurt' een zelfontwikkelde schaal. Ook deze schaal is voldoende betrouwbaar. Cronbach's alpha = .753.

Er zijn een aantal aspecten die de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek beïnvloeden. Ten eerste wordt de validiteit van het onderzoek mogelijk aangetast door het gebruik van stellingen uit een bestaande vragenlijst. Onbekend is of met de bestaande stellingen daadwerkelijk de perceptie van de sociale samenhang in de buurt wordt gemeten. Zelfrapportage van kwetsbaarheid is ook een mogelijke bedreiging voor de betrouwbaarheid en validiteit van dit onderzoek. De respondent rapporteert een mate van belemmeringen die hij ervaart, en dit hoeft niet te betekenen dat de respondent ook in deze mate daadwerkelijk belemmerd is. Ook kunnen de resultaten van dit onderzoek mogelijk beïnvloed worden door een verschil in papieren vragenlijsten voor de niet-deelnemers en online vragenlijsten voor deelnemers.

Resultaten

In deze resultatensectie worden de gevonden resultaten besproken. Allereerst zullen correlaties tussen de variabelen besproken worden. Vervolgens worden modellen weergegeven die antwoord geven op de empirische deelvragen.

Correlaties

Voorafgaand aan de verklarende modellen worden de correlaties tussen de variabelen besproken. In de correlatietabel op de volgende pagina zijn alle Spearman correlatiecoëfficiënten weergegeven.

Tabel 3

Spearman correlaties tussen de variabelen

N = 401 *p<.05, **p<.01

	Deelname	Geslacht	Leeftijd	Opleidingsniveau	Arbeidssituatie	Culturele achtergrond	Kwetsbaarheid	Perceptie sociale samenhang
Deelname²	r = 1.000	r = -.035	r = .176**	r = .171**	r = .005	r = -.102*	r = -.110*	r = .281**
Geslacht³	r = -.035	r = 1.000	r = -.192**	r = .112*	r = .023	r = .040	r = -.019	r = -.030
Leeftijd	r = .176**	r = -.092**	r = 1.000	r = -.330**	r = .344**	r = -.109*	r = .267**	r = .128*
Opleidingsniveau	r = .171**	r = .112*	r = -.330**	r = 1.000	r = -.255**	r = .006	r = -.194**	r = -.177**
Arbeidssituatie⁴	r = .005	r = .023	r = .344**	r = -.255**	r = 1.000	r = .072	r = .523**	r = .070
Culturele achtergrond⁵	r = -.102	r = .040	r = -.109*	r = .006	r = 0.72	r = 1.000	r = .124*	r = .082
Kwetsbaarheid	r = -.110*	r = -.019	r = .267**	r = -.194**	r = .523**	r = -.124*	r = 1.000	r = .028
Perceptie sociale samenhang	r = .281**	r = -.030	r = .128*	r = -.177**	r = .070	r = .082	r = .028	r = 1.000

² 1= niet-deelnemer 2= deelnemer³ 1= man 2= vrouw⁴ 1= werkend 2= niet-werkend⁵ 1= enkel Nederlandse achtergrond 2= (ook) andere culturele achtergrond

Tussen de variabelen 'leeftijd' en 'deelname' blijkt een significant positief verband te bestaan. Dit betekent dat naarmate de respondent ouder is, de kans groter is dat de respondent deelneemt aan een groen buurtinitiatief. Ook blijkt er een significant positief verband te bestaan tussen de variabelen 'opleidingsniveau' en 'deelname'. Dit impliceert dat hoe hoger de respondent opgeleid is, hoe groter de kans is dat de respondent deelnemer is. Er is een significant negatief verband gevonden tussen de variabelen 'kwetsbaarheid' en 'deelname'. Dit betekent dat naarmate de respondent kwetsbaarder is, de kans kleiner is dat hij deelnemer is. Daarnaast is er een significant positief verband tussen de variabelen 'perceptie sociale samenhang' en 'deelname'. Dit impliceert dat als de respondent deelneemt aan een groen buurtinitiatief, de respondent een grotere sociale samenhang in de buurt percipieert.

Naast 'deelname' zijn er nog twee variabelen die significant samenhangen met de perceptie van sociale samenhang in de buurt. Allereerst blijkt er een significant positief verband te bestaan tussen de variabelen 'leeftijd' en 'perceptie sociale samenhang'. Dit verband impliceert dat naarmate de respondent ouder is, de respondent een grotere sociale samenhang in de buurt percipieert. Daarnaast bestaat er een significant negatief verband tussen de variabelen 'opleidingsniveau' en 'perceptie sociale samenhang'. Dit betekent dat naarmate de respondent hoger opgeleid is, de respondent een mindere mate van sociale samenhang in de buurt percipieert.

Ook is er een aantal variabelen dat significant samenhangt met de kwetsbaarheid van de respondent. Zoals reeds besproken is er een significant positief verband aanwezig tussen de variabelen 'deelname' en 'perceptie sociale samenhang'. Daarnaast is er een significant positief verband gevonden tussen 'leeftijd' en 'perceptie sociale samenhang'. Dit impliceert dat naarmate de respondent ouder is, de respondent een grotere sociale samenhang in de buurt percipieert. Tot slot blijkt er een significant negatief verband te bestaan tussen de variabelen 'opleidingsniveau' en 'perceptie sociale samenhang'. Dit betekent dat naarmate de respondent hoger opgeleid is, de respondent een mindere mate van sociale samenhang in de buurt percipieert.

Demografische kenmerken als verklaring voor deelname

Om te onderzoeken in hoeverre demografische kenmerken verklaren of een respondent wel of niet deelneemt aan een groen buurtinitiatief zijn zes binaire logistische regressie uitgevoerd. De modellen zijn te zien in tabel 4. In model 1 tot en met 5 is steeds één voorspeller opgenomen. In model 6 zijn alle demografische kenmerken als voorspeller opgenomen.

Tabel 4

Regressie coëfficiënt(B) met de bijbehorende standaardfout en de Odds voor elke onafhankelijke variabele in het model dat voorspelt of de respondent deelneemt aan een groen buurtinitiatief

	Model 1			Model 2			Model 3			Model 4			Model 5			Model 6		
	B	SE B	Exp(B)	B	SE B	Exp(B)	B	SE B	Exp(B)	B	SE B	Exp(B)	B	SE B	Exp(B)	B	SE B	Exp(B)
Constante	1.195	.380	3.305	-.576	.424	.562	-.351	.422	.704	.851	.384	2.341	1.698	.398	5.461	-4.044	1.090	.416
Geslacht ⁶	-.159	.228	.853													.014	.281	1.015
Leeftijd				.031**	.008	1.032										.059**	.013	1.061
Opleidingsniveau							.189**	.060	1.209							.327**	.089	1.387
Arbeidsituatie ⁷										.024	.291	1.024				.043	.356	1.044
Cult. achtergr. ⁸													-.676*	.046	.508	-.636	.393	.530
Nagelkerke R ²		.002			.050			.037			.000			.010			.149	

*N = 381 *p<.05, **p<.01*

⁶ 1= man 2= vrouw

⁷ 1= werkend 2= niet-werkend

⁸ 1= enkel Nederlandse achtergrond 2= (ook) andere culturele achtergrond

Model één, waarin geslacht als voorspeller is opgenomen, verklaart slechts 0,2% van de verklaarde variantie binnen de afhankelijke variabele (deelname aan een groen buurtinitiatief). De variabele geslacht is in dit model niet significant ($p = .484$).

Model twee, waarin leeftijd als voorspeller is opgenomen, verklaart 5% van de verklaarde variantie binnen de afhankelijke variabele (deelname aan een groen buurtinitiatief). Het percentage goed voorspelde respondenten in dit model is 71,9%. Uit dit percentage blijkt dat het model waarin leeftijd is opgenomen goed gebruikt kan worden om deelname aan een groen buurtinitiatief te voorspellen. De significante positieve regressie coëfficiënt van leeftijd, $B = .031^{**}$, betekent dat leeftijd een positief effect heeft op de variabele deelname aan een groen buurtinitiatief. Hoe ouder de respondent, hoe groter de kans is dat de respondent deelneemt aan een groen buurtinitiatief. De odds ratio van leeftijd is 1.032. De waarde groter dan één van deze odds ratio duidt op een positief verband. Een toename in leeftijd betekent in dit geval dat de kans op deelname toeneemt met factor 1.032.

Model drie, waarin opleidingsniveau als voorspeller is opgenomen, verklaart 3,6% van de verklaarde variantie binnen de afhankelijke variabele (deelname aan een groen buurtinitiatief). Het percentage goed voorspelde respondenten in dit model is 72,1%. Uit dit percentage blijkt dat het model waarin opleidingsniveau is opgenomen goed gebruikt kan worden om deelname aan een groen buurtinitiatief te voorspellen. De significante positieve regressie coëfficiënt van opleidingsniveau, $B = .189^{**}$, betekent dat opleidingsniveau een positief effect heeft op de variabele deelname aan een groen buurtinitiatief. Hoe hoger opgeleid de respondent is, hoe groter de kans is dat de respondent deelneemt aan een groen buurtinitiatief. De odds ratio van opleidingsniveau is 1.209. De waarde groter dan één duidt op een positief verband. Een toename in opleidingsniveau betekent in dit geval dat de kans op deelname toeneemt met factor 1.209.

Model vier, waarin arbeidssituatie van de respondent als voorspeller is opgenomen, verklaart 0,0% van de verklaarde variantie binnen de afhankelijke variabele (deelname aan een groen buurtinitiatief). De variabele arbeidssituatie is in dit model niet significant ($p = .935$).

Model vijf, waarin culturele achtergrond van de respondent als voorspeller is opgenomen, verklaart slechts 1% van de verklaarde variantie. Het percentage goed voorspelde respondenten in dit model is 72,5%. Uit dit percentage blijkt dat het model goed gebruikt kan worden om deelname aan een groen buurtinitiatief te voorspellen. De significante negatieve regressie coëfficiënt van culturele achtergrond, $B = -.676^*$, betekent dat culturele achtergrond een negatief effect heeft op de variabele deelname aan een groen buurtinitiatief. Als de respondent een culturele achtergrond anders dan enkel de Nederlandse heeft, is de kans kleiner

dat de respondent deelneemt aan een groen buurtinitiatief. De odds ratio van culturele achtergrond is .508. De waarde kleiner dan één van deze odds ratio duidt op een negatief verband. Een toename in culturele achtergrond, van enkel een Nederlandse achtergrond naar (ook) een andere culturele achtergrond, betekent in dit geval dat de kans op deelname afneemt met factor .508.

Model zes, waarin alle demografische kenmerken van de respondent als voorspellers zijn opgenomen, verklaart 14,9% van de variantie binnen de afhankelijke variabele (deelname aan een groen buurtinitiatief). Het percentage goed voorspelde respondenten in dit model is 72,5%. Uit dit percentage blijkt dat het model waarin geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, arbeidssituatie en culturele achtergrond zijn opgenomen goed gebruikt kan worden om deelname aan een groen buurtinitiatief te voorspellen. De significante positieve regressie coëfficiënt van leeftijd, $B = .059^{**}$, betekent ook in dit model dat leeftijd een positief effect heeft op de variabele deelname aan een groen buurtinitiatief. Hoe ouder de respondent, hoe groter de kans is dat de respondent deelneemt aan een groen buurtinitiatief. De odds ratio van leeftijd is 1.061. De waarde groter dan 1 van deze odds ratio duidt op een positief verband. Een toename in leeftijd betekent in dit geval dat de kans op deelname toeneemt met factor 1.061. Ook in dit model is opleidingsniveau een significante voorspeller voor deelname aan een groen buurtinitiatief. De positieve regressie coëfficiënt, $B = .327^{**}$, betekent wederom dat opleidingsniveau een positief effect heeft op de variabele deelname aan een groen buurtinitiatief. Hoe hoger opgeleid, hoe groter de kans is dat de respondent deelneemt aan een groen buurtinitiatief. De odds ratio van opleidingsniveau is 1.387. De waarde groter dan 1 duidt op een positief verband. Dit betekent in dit geval dat een toename in opleidingsniveau de kans op deelname vergroot met factor 1.387. In dit model, waar ook andere demografische kenmerken van de respondent zijn opgenomen, is de variabele culturele achtergrond niet meer significant ($p = .106$). Ook geslacht ($p = .959$) en arbeidssituatie ($p = .904$) zijn in dit model niet significant.

Op basis van model één tot en met zes is hypothese 1, demografische kenmerken verklaren deelname aan een groen buurtinitiatief, gedeeltelijk bevestigd. De regressie coëfficiënten van leeftijd, opleidingsniveau en culturele achtergrond zijn significant. Geslacht en arbeidssituatie zijn geen significante voorspellers.

Mate van kwetsbaarheid als verklaring voor deelname

Om te onderzoeken in hoeverre kwetsbaarheid van de respondent deelname aan een groen buurtinitiatief verklaart en deelvraag twee te beantwoorden is een logistische regressie

uitgevoerd met deelname als afhankelijke variabele en kwetsbaarheid als voorspeller. Dit model is te zien in tabel 5.

Tabel 5

Regressie coëfficiënt(B) met de bijbehorende standaardfout en de Odds voor elke onafhankelijke variabele in het model dat voorspelt of de respondent deelneemt aan een groen buurtinitiatief

Model 1			
	B	SE B	Exp(B)
Constante	.898	.114	2.454
Kwetsbaarheid	-.251*	.121	.778
Nagelkerke R ²		.016	

*N = 381 *p<.05, **p<.01*

Model één, waarin de mate van kwetsbaarheid van de respondent als voorspeller is opgenomen, verklaart 1,6% van de verklaarde variantie. Het percentage goed voorspelde respondenten in dit model is 70,3%. Uit dit percentage kan afgelezen worden dat met het model deelname aan een groen buurtinitiatief goed voorspeld kan worden. De significante negatieve regressie coëfficiënt van kwetsbaarheid, $B = -.251^*$, betekent dat kwetsbaarheid een negatief effect heeft op de variabele deelname aan een groen buurtinitiatief. Hoe kwetsbaarder de respondent, hoe kleiner de kans is dat de respondent deelneemt aan een groen buurtinitiatief. De odds ratio van kwetsbaarheid is .778. De waarde kleiner dan één van deze odds ratio betekent dat er een negatief verband bestaat. Een toename in kwetsbaarheid betekent in dit geval dat de kans op deelname afneemt met factor .778.

Op basis van dit model is hypothese 2, kwetsbaarheid van de respondent verklaart deelname aan een groen buurtinitiatief, bevestigd. De regressie coëfficiënt van kwetsbaarheid is significant.

Motieven van buurtbewoners om niet deel te nemen

Met behulp van diepte-interviews is onderzocht waarom buurtbewoners niet deelnemen aan een groen buurtinitiatief. Vanuit de literatuur en het kwantitatieve gedeelte van dit onderzoek kan aangenomen worden dat kwetsbaarheid van buurtbewoners een reden is om niet deel te nemen aan een groen buurtinitiatief. Voor buurtbewoner 3 geldt zijn kwetsbaarheid inderdaad als

belangrijkste reden om niet deel te nemen. Door een burn-out is hij niet in staat om mee te doen in de moestuin.

“Ik heb al twee jaar een burn-out en ik ben heel blij met alle extra energie die ik heb die ik thuis aan mijn zoontjes kan besteden. Iets er nog bij doen is nu geen slim plan.” – buurtbewoner 3

De vijf overige respondenten geven andere redenen waarom zij niet mee doen. Een motief dat vaak genoemd wordt is dat de buurtbewoner niet geïnteresseerd is in groen. De respondenten zijn al druk met hun eigen tuin en vinden dat voldoende.

“In zo’n tuin werken, daar ben ik ook gewoon niet het type voor. De een doet dat wel en de ander niet. Ik zie mezelf ook niet sperziebonen uit de grond trekken, daar ben ik te lui voor.” – buurtbewoner 1

Buurtbewoner 1 is aanwezig geweest bij de eerste vergadering van het buurtinitiatief en besloot naar aanleiding daarvan niet deel te nemen. Volgens haar zijn de buurtbewoners die wél mee doen aan het initiatief een bijzonder type mensen. Dat zij anders is dan hen is voor haar een reden om niet deel te nemen.

“De mensen die er op af komen zijn niet mijn type mensen. Voedselbank mevrouwen zitten heftig rokend bij zo’n vergadering en die vragen alleen maar waar het eten naartoe gaat. Daar heb ik geen zin in. Toen heb ik besloten dat ik niet actief in de tuin ga werken.” – buurtbewoner 1

Wat tevens uit de interviews naar voren komt is dat een groen buurtinitiatief onder andere als doelstelling heeft te verbinden, maar dat buurtbewoners ook op andere manieren in verbinding met elkaar komen. Buurtbewoner 3 is een vader van jonge kinderen en vertelt dat het contact met de burens goed is, vooral met burens die ook kinderen hebben. Voor buurtbewoner 6 geldt dat zij andere activiteiten onderneemt waar zij mensen leert kennen. In de buurt waar zij woont is een sportclubje voor dames op leeftijd waar zij aan deelneemt. Buurtbewoner 6 geeft aan dat ze geen behoefte heeft om nog meer mensen te leren kennen.

Buurtbewoner 4 heeft een specifieke reden waarom zij niet deelneemt aan het groene initiatief in haar buurt. De locatie van het initiatief naast het spoor is volgens haar niet ideaal voor een moestuin.

“En de moestuin ligt naast het spoor. Dat zou voor mij een tweede reden zijn om niet deel te nemen, vanwege het ijzervijzel dat op je groente terecht komt.” – buurtbewoner 4

De buurtbewoners vinden het leuk dat het groene buurtinitiatief in hun buurt gevestigd is. Het is volgens de respondenten een verbetering voor de buurt en leerzaam voor de kinderen. De respondenten vertellen dat ze meerdere malen uitgenodigd zijn om deel te delen en dat door de initiatiefnemers uitgedragen wordt dat iedereen welkom is. Uit alle interviews blijkt dat buurtbewoners er niks op tegen hebben dat het groene buurtinitiatief er is. Ondanks dat zij zelf niet participeren, vinden buurtbewoners het wel leuk vinden dat andere mensen het doen.

“Ik ben niet zo van de plantjes, wij hebben zelf ook nauwelijks planten. Nu we het huis willen verkopen heb ik een aantal planten in huis gezet maar ik houd er gewoon niet zo van. Het gaat allemaal dood bij mij. Het zit niet zo in mij, maar ik vind het hartstikke tof dat anderen het wel doen.” – buurtbewoner 5

Uit de afgenomen interviews kan geconcludeerd worden dat kwetsbaarheid een obstakel voor deelname kan zijn, maar dat buurtbewoners verscheidene andere redenen hebben om niet deel te nemen aan het groene buurtinitiatief. Vaak genoemde redenen zijn niet geïnteresseerd zijn in groen en al via andere wegen contact hebben met buurtgenoten.

Deelname als verklaring voor sociale samenhang

Om te onderzoeken in hoeverre deelname aan een groen buurtinitiatief de perceptie van de sociale samenhang in de buurt verklaart en hiermee deelvraag vier te beantwoorden is een regressieanalyse uitgevoerd met perceptie van de sociale samenhang in de buurt als afhankelijke variabele en deelname als voorspeller. Ook is er onderzocht of deelname een significante voorspeller is wanneer wordt gecontroleerd voor enkele demografische kenmerken van de respondent. Deze modellen zijn te zien in tabel 6.

Tabel 6

Ongestandaardiseerde (B) en gestandaardiseerde (β) regressie coëfficiënten met de bijbehorende standaardfout voor elke onafhankelijke variabele in het model dat de perceptie van sociale samenhang in de buurt voorspelt

	Model 1			Model 2		
	B	SE B	β	B	SE B	β
Constante	-.919	.202		-.682	.540	
Deelname	.526**	.112	.256	.664**	.136	.317
Geslacht				-.015	.118	-.008
Leeftijd				-.000	.006	-.001
Opleidingsniveau				-.110**	.036	-.209
Arbeidssituatie				-.058	.142	-.028
Culturele achtergrond				.388*	.181	.134
R ²		.066			.137	
F		21.9			6.0	

N = 381 **p* < .05, ***p* < .01

Model één met de dummyvariabele deelname als onafhankelijke variabele verklaart 6,6% van de variantie binnen de variabele perceptie van sociale samenhang in de buurt. Dit percentage is significant, $F(1,380) = 21,9$ $p < .001$. Het model is bruikbaar om de perceptie van sociale samenhang in de buurt te voorspellen. De positieve regressiecoëfficiënt van deelname, $B = .526^{**}$, betekent dat wanneer de waarde van deelname stijgt (van niet deelnemen naar wel deelnemen) de perceptie van de sociale samenhang in de buurt ook stijgt. Deelnemers percipiëren een grotere sociale samenhang in de buurt dan niet deelnemers.

Uit model twee is af te lezen dat dit effect ook overeind blijft wanneer gecontroleerd is voor de demografische kenmerken van de respondent. Het model met deelname als onafhankelijke variabele en geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, arbeidssituatie en culturele achtergrond als controlevariabelen verklaart 13,7% van de variantie binnen de variabele perceptie van sociale samenhang in de buurt. Dit percentage is significant, $F(6,375) = 6,0$ $p < .001$. Ook dit model is bruikbaar om de perceptie van sociale samenhang in de buurt te voorspellen. De positieve regressiecoëfficiënt van deelname, $B = .664^{**}$, betekent wederom dat wanneer de waarde van deelname stijgt (van niet deelnemen naar wel deelnemen) de perceptie van de sociale samenhang in de buurt ook stijgt. Deelnemers percipiëren een grotere sociale samenhang in de buurt dan niet deelnemers.

Op basis van model één en twee is hypothese 3, deelname aan een groen buurtinitiatief verklaart de perceptie van de sociale samenhang in de buurt, bevestigd. De regressie coëfficiënt van deelname is significant en positief. Er kan gesteld worden dat het effect toe te schrijven is aan deelname omdat voor demografische kenmerken van de respondent gecontroleerd is.

Conclusie en discussie

In deze conclusie- en discussiesectie wordt allereerst teruggekoppeld naar de doelstelling van dit onderzoek. Vervolgens wordt de onderzoeksvraag beantwoord. Daarna volgt een reflectie op het onderzoek en deze conclusie- en discussiesectie eindigt met een paragraaf over aanbevelingen voor de praktijk en vervolgonderzoek.

In deze studie is het effect en bereik van groene buurtinitiatieven onderzocht. Vanuit de literatuur werd verwacht dat kwetsbare burgers (die veel baat van het buurtinitiatief hebben) niet deelnemen aan buurtinitiatieven. Om die reden is onderzocht wie er deelnemen aan groene buurtinitiatieven en wat de invloed is van deelname op de perceptie van sociale samenhang in de buurt. Naast de doelstelling om de verklarende factoren van deelname te ontdekken is ook verdiepend kwalitatief onderzoek gedaan. Doelstelling hierbij was om de motieven om niet deel te nemen van buurtbewoners in kaart te brengen.

De hoofdvraag in dit onderzoek luidde: *'In hoeverre verklaren demografische kenmerken en kwetsbaarheid van buurtbewoners (eventuele) deelname aan een groen buurtinitiatief en in hoeverre verschillen deelnemers van niet-deelnemers in hun perceptie van de sociale samenhang in de buurt?'*. Op basis van het kwantitatieve deel van deze studie kan geconcludeerd worden dat demografische kenmerken en kwetsbaarheid van buurtbewoners (mogelijke) deelname redelijk verklaren. Leeftijd, opleidingsniveau en culturele achtergrond van de respondent blijken kenmerken te zijn die deelname aan een groen buurtinitiatief kunnen voorspellen. Deelnemers zijn gemiddeld significant ouder, hoger opgeleid en hebben vaker enkel een Nederlandse culturele achtergrond dan niet-deelnemers. Dat leeftijd een significante positieve voorspeller is voor deelname is tegen de verwachting in en een opvallend resultaat. Op basis van de bestaande literatuur (Jehoel-Gijsberts et al, 2009; Schuyt, 2006) werd verwacht dat oudere buurtbewoners minder vaak deelnemen dan jongere buurtbewoners (doordat zij kwetsbaarder zijn⁹). Beseft moet worden dat leeftijd in dit onderzoek een positieve voorspeller

⁹ Dit blijkt ook uit de positieve correlatiecoëfficiënt tussen leeftijd en de mate van kwetsbaarheid, Spearman $r = .267^{**}$

is voor deelname, maar dat dit niet betekent dat hoe ouder de respondent wordt hoe eerder hij/zij geneigd is om deel te nemen. Dit is geen longitudinaal onderzoek en dat ouderen vaker deelnemen dan de jongere respondenten kan ook verklaard worden door andere factoren dan deelname (bijv. generatieverschillen). Ook blijkt uit dit onderzoek dat de mate van kwetsbaarheid van de respondent (mogelijke) deelname kan verklaren. Buurtbewoners die niet deelnemen hebben vaker een beperking dan buurtbewoners die wel deelnemen. Dit komt overeen met literatuur van Schuyt (2006) dat stelt dat kwetsbare burgers buiten kaders vallen die het sociale leven bepalen.

Dat kwetsbaardere groepen in de samenleving minder deelnemen is jammer, omdat deelname er voor zorgt dat zij in contact komen met buurtgenoten die hulp kunnen bieden wanneer kwetsbare burgers dat nodig hebben. De perceptie van sociale samenhang in de buurt kan namelijk verklaard worden door deelname. Buurtbewoners die deelnemen ervaren meer sociale samenhang in de buurt dan niet-deelnemers. Uit de literatuur blijkt dat bij een terugtrekkende overheid kwetsbare burgers steeds meer aangewezen zijn op ondersteuning uit de buurt (Denters et al, 2013; Oude Vrielink & Verhoeven, 2011; Schuyt, 2006). Volgens Bolt en Torrance (2005) en Schuyt (2006) is steun geven aan elkaar een belangrijk aspect van sociale samenhang in de buurt. Concluderend betekenen de uitkomsten van dit onderzoek dat kwetsbare burgers in de participatiesamenleving tussen wal en schip vallen; de overheid trekt zich terug en verwacht dat kwetsbare groepen steun ontvangen vanuit de buurt, maar kwetsbare burgers participeren niet in de buurt.

Op basis van het kwantitatieve deel van dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat buurtbewoners niet deelnemen aan een groen buurtinitiatief omdat zij kwetsbaar zijn. De kwalitatieve aanvulling op dit onderzoek laat deels een ander beeld zien. Kwetsbaarheid kan een drempel zijn om deel te nemen maar de werkelijkheid is gecompliceerder. Buurtbewoners hebben verscheidene redenen om niet deel te nemen. Er kan niet simpelweg geconcludeerd worden dat elke kwetsbare burger meer betrokken zou moeten worden bij een groen buurtinitiatief, want het is ook mogelijk dat de kwetsbare burger op een andere manier in contact komt met buurtgenoten of simpelweg niet geïnteresseerd is in groen.

De relatief grote steekproef en de zes aanvullende interviews waarin buurtbewoners die niet deelnemen aan het woord zijn gekomen zijn kwaliteiten van dit onderzoek. Er zijn ook enkele beperkingen te noemen aan dit onderzoek. Allereerst is de perceptie van de sociale samenhang in de buurt niet optimaal geoperationaliseerd. De vier stellingen die in dit onderzoek de perceptie van sociale samenhang in de buurt meten komen slechts gedeeltelijk overeen met de aspecten die Bolt en Torrance (2005) en Schuyt (2006) noemen. Aspecten van sociale

samenhang als contact met buurtbewoners en het verlenen van steun worden goed bevraagd in dit onderzoek, maar door het gebruik van vragen uit een bestaande vragenlijst was het niet mogelijk vragen te stellen over identificatie met de buurt of gedeelde normen en waarden. Een tweede beperking aan dit onderzoek is dat buurtbewoners die niet deelnemen afkomstig zijn uit slechts vier buurten. Vier buurten van grote steden in Nederland, die mogelijk niet representatief zijn. De kans dat de onderzochte buurten niet representatief zijn is kleiner bij een groter aantal buurten.

Naar aanleiding van dit onderzoek kunnen enkele aanbevelingen worden gedaan. Allereerst is het gewenst in vervolgonderzoek meer buurten te onderzoeken. De steekproef in dit onderzoek is redelijk groot maar de niet-deelnemers komen slechts uit vier buurten. Daarnaast zou vervolgonderzoek naar het opvallende resultaat dat ouderen vaker deelnemen aan groene buurtinitiatieven dan jongere buurtbewoners relevant zijn. Zijn zij in de loop van de tijd enthousiaster geworden over groen of komt het wellicht doordat zij in een andere generatie zijn opgegroeid?

De belangrijkste aanbeveling voor de burgers die een buurtinitiatief starten is om, naast die vitale burgers zoals zichzelf, ook kwetsbare buurtbewoners expliciet uit te nodigen. Van belang is hierbij in het achterhoofd te houden dat niet elke (kwetsbare) buurtbewoner geïnteresseerd is in groen. Toch nemen hoogopgeleide, vitale burgers met enkel een Nederlandse achtergrond gemakkelijker deel aan een buurtinitiatief, terwijl er voor kwetsbare burgers blijkbaar een drempel is. Wanneer kwetsbare burgers door deelname meer sociale samenhang in de buurt zouden ervaren, hebben zij meer contact met buurtgenoten en vragen zij hen eerder om hulp. In de participatiesamenleving waar de overheid terugtreedt is het van belang de kwetsbaardere burgers bij groene buurtinitiatieven te betrekken, om te voorkomen dat zij tussen wal (de overheid) en schip (de buurt) vallen.

Literatuurlijst

- Boeije, H.R. (2010). *Analysis in Qualitative Research*. Boom Lemma uitgevers: Den Haag.
- Bolt, G. & Torrance, M. I. (2005). *Stedelijke herstructurering en sociale cohesie*. Utrecht: DGW/NETHUR Partnership.
- Clark, P. (2000). From Fantasy to Faith Islamic Architectural Influences in Britain. *ISIM Newsletter*, 5 (1).
- Dautzenberg, M., Kolner, C., & Soomeren, P. (2008). *Sociale samenhang, mythe of must*. Amsterdam: DSP-Groep.
- Dekker, K. (2006). *Governance as glue: urban governance and social cohesion in post WWII neighbourhoods in the Netherlands*. Utrecht: Netherlands Geographical Studies.
- Denters, S. A. H., Tonkens, E., Verhoeven, I., & Bakker, J. H. M. (2013). *Burgers maken hun buurt*. Platform31.
- Engbersen, R., & Rensen, P. (2014). *Help mij het zelf te doen*. Den Haag: Platform31.
- Fone, D., Dustan, F., Lloyd, K., Williams, G., Watkins, J., & Palmer, S. (2007). Does social cohesion modify the association between area income deprivation and mental health? A multilevel analysis. *International Journal of epidemiology*, 36 (2), 338 – 344.
- de Haan, I. (2014). Het hegemoniale discours van de participatiesamenleving: Kritiek van de ‘doe-democratie’. *B en M: tijdschrift voor beleid, politiek en maatschappij*, 41(3), 268-273.
- Hart, J. de, Knol, F., Maas-de Waal, C. & Roes, T. (2002). *Zekere banden. Sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- van Hees, S., Horstman, K., Jansen, M., & Ruwaard, D. (2015). Betekenissen van burgerschap van ouderen in de participatiesamenleving. *Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen*, 93(5), 191-196.
- Huygen, A. (2011). *Met vereende krachten. De Nieuwe Jutter: buurthuis nieuwe stijl*. Verkregen op 8 maart, 2016 van <http://www.bouwstenenvoorsociaal.nl/fileswijkplaats/>
- Jehoel-Gijsbers, G., Smits, W., Boelhouwer, J., & Bierings, H. (2009). *Sociale uitsluiting: een meetinstrument*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Luttik, J., Aalbers, C. B. E. M., Donders, J. L. M., & Langers, F. (2014). *Groen dichterbij: Wat maakt groene buurtprojecten tot een succes?* (No. 2571, p. 34). Alterra Wageningen UR.
- Machielse, A., & Runia, K. (2013). Vrijwillige inzet bij sociaal geïsoleerden met multiproblematiek: mogelijkheden, voorwaarden en rollen. *Journal of Social*

- Intervention: Theory and Practice*, 22(4), 5-23.
- Marissing, E. van, Bolt, G. & Kempen, R. van (2004). *Stedelijk Beleid en Sociale Cohesie: in twee herstructureringswijken: Nieuw-Hoograven (Utrecht) en Bouwlust (Den Haag)*. Universiteit Utrecht.
- Oude Vrielink, M., & Verhoeven, I. (2011). Burgerinitiatieven en de bescheiden overheid. *B en M: tijdschrift voor beleid, politiek en maatschappij*, 38(11), 377-387.
- Oyen, E. (1997). The Contradictory Concepts of Social Exclusion and Social Inclusion. In: C.Gore en J.B. Figueiredo (red.), *Social Exclusion and Anti-Poverty Policy*. Genève: International Institute of Labour Studies
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone. The collapse and revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.
- Putters, K. (2014). *Rijk geschakeerd. Op weg naar de participatiesamenleving*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau
- Rijksoverheid, 2013. *Troonrede 2013*. Verkregen 29 februari, 2016 van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/toespraken/2013/09/17/troonrede-2013>.
- Rijksoverheid, 2015. *Wet Maatschappelijke Ondersteuning*. Verkregen op 8 maart, 2016 van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/zorg-en-ondersteuning-thuis/inhoud/wmo>
- Schuyt, K. (1997). Sociale cohesie: De actualiteit van een begrip. *Sociale cohesie en sociaal beleid; drie publiekscolleges in De Balie*. Amsterdam: De Volkskrant/De Balie.
- Schuyt, K. (2006). *Steunberen van de samenleving. Sociologische essays*. Amsterdam: Amsterdam University Press
- Tonkens, E. (2008). *De bal bij de burger*. Oratie Universiteit van Amsterdam, Vossius pers: Amsterdam
- Verhoeven, I., Tonkens, R. (2011). *Bewonersinitiatieven. Partnerschap tussen burgers en overheid*. *Beleid en Maatschappij*. Vol. 4. pp. 419-437.
- Verschuren, P. & Doorewaard, H. (2010). *Het ontwerpen van een onderzoek*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers
- Vrooman, C., Noije, van, L., Jonker, J., Veldheer, V. (2012) *Responsabele burgers, regisserende overheid*. in: *Een beroep op de burger: Minder verzorgingsstaat, meer eigen verantwoordelijkheid?* Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau
- Wiebusch, M. & Moulijn, M. (2013). *Van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving? Een zoektocht naar een andere rolverdeling tussen overheid, burgers, zorg- en welzijnsinstellingen*. Borne: Arcon

Bijlage A. Vragenlijst

Beste bewoner van *naam buurt*,

Mijn naam is Lisa Wilderink. Ik loop stage bij een onderzoeksinstituut en voor het afronden van mijn master voer ik zelf een onderzoek uit naar de werking van groene initiatieven in de buurt. Daarom wil ik graag bij u deze korte vragenlijst achterlaten. Het invullen van de vragenlijst duurt maximaal 5 minuten. Ik zou graag morgen tussen 16:00 en 20:00 uur opnieuw bij u aan de deur komen om de ingevulde vragenlijst op te halen.

Deze vragenlijst bestaat uit een aantal vragen over uw buurt en een aantal vragen over uzelf. Het is belangrijk dat u de vragenlijst volledig en in alle eerlijkheid invult. De vragenlijst is volledig anoniem. Indien u vragen of opmerkingen heeft kunt u per mail of telefoon contact met mij opnemen.

Hartelijk dank voor het invullen!

Lisa Wilderink
Stagiaire Verwey-Jonker Instituut Utrecht
Masterstudente Arbeid zorg en participatie
Universiteit Utrecht

Universiteit Utrecht

LWilderink@verwey-jonker.nl
0637343640

1. Bent u bekend met het initiatief *naam initiatief* in uw buurt?

- Nee, ik heb er nog nooit van gehoord
 Ja, ik weet dat het bestaat maar ik kom er nooit
 Ja, ik kom er wel eens
 Ja, ik ben er actief bij betrokken
 Anders, namelijk:

2. Wat vindt u ervan dat het initiatief *naam initiatief* in uw buurt is gevestigd?

.....

3. Reageer op de volgende stellingen. U kunt antwoorden met:

- Helemaal waar
- Een beetje waar
- Niet waar
- Weet niet

	Helemaal waar	Een beetje waar	Niet waar	Weet niet
Ik heb het afgelopen jaar nieuwe mensen leren kennen in de buurt	☐	☐	☐	☐
Sinds het afgelopen jaar durf ik meer mensen om hulp te vragen	☐	☐	☐	☐
Sinds het afgelopen jaar sta ik eerder voor mensen klaar	☐	☐	☐	☐
Ik voel me het afgelopen jaar veiliger op straat	☐	☐	☐	☐

4. Het kan zijn dat u door omstandigheden zoals ziekte of arbeidsongeschiktheid niet helemaal mee kan doen aan het maatschappelijk leven. Kunt u aangeven of en hoe de volgende zaken u beperken om mee te doen met de maatschappij?

	Geen belemmering	Lichte belemmering	Matige belemmering	Ernstige belemmering
Algemene lichamelijke gezondheid	☐	☐	☐	☐
Lichamelijke beperkingen (moeite met bewegen)	☐	☐	☐	☐
Geestelijke gezondheid	☐	☐	☐	☐
Taal / cultuur	☐	☐	☐	☐
Financiën (laag inkomen)	☐	☐	☐	☐
Gevoel 'er niet bij te horen' / 'niet thuis te voelen'	☐	☐	☐	☐

5. Wat is uw geslacht?

- Man
 Vrouw
 Transgender

6. Wat is uw leeftijd?

.....

7. Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?

- Geen opleiding
 Lagere school/basisonderwijs (incl. speciaal onderwijs, bijv. LOM, BLO, etc.)
 Praktijkschool
 Lager Beroepsonderwijs (LBO, LTS), VMBO basisberoepsgerichte of kaderberoepsgerichte leerweg
 Mavo, VMBO theoretische of gemengde leerweg, ULO, MULO
 Havo, VWO, Gymnasium, HBS, MMS
 Middelbaar beroepsonderwijs (MBO, BOL, BBL)
 Hoger Beroepsonderwijs (HBO)
 Universiteit
 Geen antwoord

8. Welke omschrijving past het beste bij u?

- Werkende met betaald werk / zelfstandige
- Werkloos
- Vrijwilliger
- (deels) Arbeidsongeschikt
- Scholier/student
- Huisvrouw/Huisman
- Gepensioneerd/met de VUT
- Anders, namelijk:
- Geen antwoord

9. Wat is uw culturele achtergrond?

- Nederlands
- Turks
- Marokkaans
- Surinaams
- Antilliaans
- Anders, namelijk:

10. Hoe lang woont u al in deze buurt?

- Korter dan 2 jaar
- 2-5 jaar
- 6-10 jaar
- 11-15 jaar
- Langer dan 15 jaar

Aanvullend aan dit vragenlijstonderzoek wil ik enkele interviews afnemen. Indien ik hiervoor contact met u mag opnemen, kunt u hier uw contactgegevens invullen.

Naam:

.....

E-mailadres:

.....

Telefoonnummer:

.....

Dit is het einde van de vragenlijst. Hartelijk dank voor het invullen!

Bijlage B. Topiclijst

Opgesteld op basis van literatuur en vraag 2 in de vragenlijst: ‘Wat vindt u ervan dat *naam buurtinitiatief* in uw buurt is gevestigd?’

- **Introductie:** voorstellen, doelstelling interview, anonimiteit, toestemming opname
- **Mening over het groene buurtinitiatief**
 - Positief
 - * leuk
 - * leerzaam
 - * verbetering van de wijk
 - Negatief
 - * nutteloos
 - * had liever iets anders gezien
- **Redenen om niet deel te nemen**
 - Niet in groen geïnteresseerd
 - Kliekjesvorming
 - Voel me niet betrokken/niet gevraagd
 - Geen tijd
 - Niet in staat (kwetsbaar)